

Bemaling af tysk materiel under 2. Verdenskrig

af Olaf Hasselager

Motivation

Selskabets nu afdøde medlem Olaf Hasselager skrev i Chakoten Nr. 2/1971 nedenstående artikel.

Selvom der siden er udkommet adskillige bøger, som i stor detalje behandler samme emne, så vurderer jeg artiklen som særdeles relevant for også en nutidig læser.

Artiklen gengives som den dengang blev bragt i bladet, idet jeg dog har foretaget et antal mindre redaktionelle ændringer.

Per Finsted

Artiklen

1935

I 1935 indførte den tyske hær tofarvet bemaling (mørkegrå/mørkebrun) af alt større materiel (Grossgerät), mens transportable radioer, afstandsmålere etc. (Kleingerät), blev ensfarvet med en lidt lysere grågrøn farve.

Det må her bemærkes, at man, hvis man ønsker at vise modeller i aktion, bør male alle farver lidt lysere, da støvlaget, i hvert fald for de mørke farvers vedkommende, vil få farven til at synes lysere. Der må dog nok i et vist omfang tages hensyn til vejrliget, mudder, sand osv.

Forholdet mellem mørkegrå og mørkebrun var som 2 til 1. Meget af det ældre materiel havde dog helt op til efteråret 1939 den før 1935 almindeligt anvendte version, der hovedsagelig kan tilkendes ved en noget lysere nuance af begge farverne, samt indslag af grønt. Kort efter kom der ordre om, at materiellet skulle males anderledes.

1940

HM (Heeres Mitteilungen) Nr. 864 af 31. juli 1940 befalede nemlig, at alt materiel, der før havde været malet med kombinationen mørkegrøn/mørkebrun af besparelsesgrunde fra nu af og til krigens slutning (Sic!) kun skulle bemales med mørkegrå.

Endelig bestemtes det, at pionermateriel til bygning af hindringer (pigtråd mm.) ikke skulle bemales mere. Man kan dog regne med, at en del af materiellet stadig godt op i 1941 endnu blev malet tofarvet.

1941-1942 (Ørkenkrig)

Denne bemaling duede ikke til ørkenkrigen. Derfor blev der ifølge HM Nr. 281 af 17. marts 1941 befalet, at alt mørkegrå materiel skulle erstattes af gulbrunt (mat). Mærkeligt nok befales der, at mørkebrunt skal erstattes af grågrønt.

Farverne skal påmales i forholdet (gulbrunt/grågrønt) 2 til 1). Her kommer der en tilsyneladende selvmodsigelse, da den forrige befaling (HM Nr. 864) foreskrev, at alt skulle males mørkegrå. Man kan kun gisne, at man har indset den kendsgerning, at meget af materiellet stadig var tofarvet.

Dog ses af fotografier, at en del køretøjer var helt sandgule.

I 1942 (HM Nr. 315 af 25. marts 1942) blev dette dog ændret noget. Den gulbrune farve blev mørkere og variationsfarven blev grå. De forhåndenværende lagre af de forrige farver skulle dog bruges først.

Vinterkrig

Da størstedelen af den aktive hær måtte belave sig på en vinterkrig i Rusland og Finland, blev det befalet, at materiel (særlig kørende materiel, kampvogne inklusive) skulle bemales i hvid farve, så længe der var sne.

Farven skulle være til at vaske af. Denne ordre blev aldrig effektivt adlydt. Forsyningsituationen var meget dårlig, og ammunition og proviant havde prioritet. Derfor blev køretøjerne for det meste kalket hvide i stedet, og mange fik overhovedet intet.

Kun materiel, der blev sendt fra baglandet som erstatning for tab var bemalet efter reglementet. De samme forhold gjorde sig også gældende i vinteren 1942/1943.

Vintrene 1943/44 og 1944/45. Her blev reglementet endelig gennemført, og man kan godt regne med, at materiellet var malet hvidt i sneperioderne.

1943

Endelig i 1943 blev en ny ordning indført (HM Nr. 181 af 18. februar 1943: Alt "Grossgerät" skulle nu bemales med én farve, nemlig mørkegul. "Kleingerät" beholdt den grågrønne farve.

Det blev så enhedernes egen sag at give materiellet beskyttelsesfarver. Til dette brug fik de udleveret tre farver: olivengrøn, rødbrun og mørkegul (samme farve som materiefarven).

Farverne skulle fortyndes med vand eller sprit.

Dette fik for så vidt negativ betydning, da sprit var en mangelvare. Benyttede man vand, kunne farverne ikke tåle regnvejr eller dug, således at farverne opløstes. Derfor blev disse ekstra farver ikke benyttet, og det meste materiel har derfor været ensfarvet mørkegult.

Det må her bemærkes, at man ikke malede den nye farve på materiel, der allerede var i brug ved fronten. Nyt materiel blev derimod malet gult og ordningen var i brug helt til 1945.

I foråret 1945 var en del køretøjer bemalet med den gamle mørkegrå farve; dette enten fordi man mente med fordel at kunne benytte den i Tyskland, eller måske snarere fordi man manglede gul maling.

Kilder

- *Feldgrau*, årgang 1958, Nr. 1 og 2.
- Fotografier

O. Hasselager